

REDACTIONELE COMMENTAAR

ZELFCRITIEK

Het is een, welhaast niet te loochenen verschijnsel, dat de stem van onze professie, wanneer deze geroepen wordt om in aangelegenheden van openbaar belang van advies te dienen, over het algemeen niet dat effect sorteert dat wij er van zouden mogen verwachten. Integendeel het heeft er alle schijn van dat men soms neiging vertoont die het beste kan worden geschilderd door de befaamde woorden „nous traherons chez vous, sur vous et sans vous”, zij het ook dat men ons ambtshalve wel in zaken de tandheelkunde min of meer nauw rakende raadpleegt, omdat dit nu eenmaal niet anders kan.

De vraag dringt zich misschien nog niet in voldoende mate aan ons op, welke oorzaken hieraan ten grondslag kunnen liggen en van welke aard deze zouden kunnen zijn. Er is geen enkele reden, die ons er van kan weerhouden deze vraag eens open en eerlijk onder de ogen te zien, iets wat naar onze bescheiden mening nog in onvoldoende mate geschiedt.

Beginnend met het psychologisch aspect geloven wij veilig te kunnen aannemen, dat de tijden voorbij zijn dat wij, met Uilenspiegel, konden uitroepen: „zij houden niet van mij, maar ik maak het er ook naar”. De gang naar de tandarts moge voor velen nog altijd niet een plezierige zijn, daar staat tegenover dat wij allen de ervaring hebben dat men ons eerlijke werk waardeert, dat men slechts lof heeft voor de wijze waarop wij, geschraagd door onze moderne techniek de aan de behandeling onvermijdelijk verbonden onaangenaamheden weten te verzachten en dat men ze dus gelaten op de koop toeneemt. Wij menen te mogen geloven dat de beoefenaren van ons vak door het denkende en beschaafde deel van het volk met het door ons verlangde respect wordt tegemoet getreden. Of men ons, in bepaalde kringen rekent te behoren tot een der beroepen, die men weleer met „nobile officium” bestempelde kan ons verder koud laten, al zien wij niet in dat wij, gezien onze arbeid, onze langdurige studie, onze ethische opvattingen en meer andere aan ons beroep te stellen eisen in belangrijke mate bij juridische, medische en andere gelijk te stellen vrije beroepen zouden achter staan. Wij zien ons dagelijks gesteld voor de moeilijke, zenuwslopende en afmattende taak ons werk naar beste weten en kunnen te doen en het vertrouwen van hen die onze hulp inroepen te behouden. Dat het aantal van degenen die daarin misschien te kort schieten groter zou zijn dan in een der andere hier genoemde beroepen weigeren wij te geloven.

Vragen wij ons nu af of wij bij het zoeken naar andere oorzaken, op het meer economische vlak beter zullen slagen. Zeker, het is stellig zo, dat de financiering der mondverzorging door velen als een onevenredig hoge post op het jaarlijkse huishoudbudget wordt gevoeld. Maar, nog afgezien van het feit, dat eigen verwaarlozing daarbij voor een belangrijk deel aansprakelijk kan worden gesteld, gaat het moeilijk aan deze ook door ons erkende calamiteit op onze schouders af te wentelen, ons daarvoor verantwoordelijk te stellen. In economisch opzicht hebben wij stellig geen voorsprong op de andere groepen. Onze studie is de erkend duurste van alle universitaire opleidingen; wij hebben grote bedragen te investeren alvorens wij ons zelfstandig kunnen vestigen en staan in het huidige

maatschappelijke bestel voor het ingewikkelde probleem om, ondanks omvangrijke fiscale en andere aan de moderne praktijkvoering inhaerente, bijzonder hoge financiële lasten, nog vooropgesteld dat wij onze gezondheid mogen bewaren, te zorgen voor een eigen „pensionnering”, die, wegens de grote slijtage, waaraan wij zijn blootgesteld bij voorkeur op een niet te hoge leeftijd zou moeten worden verwezenlijkt.

Toch is het vermoeden niet geheel ongegrond dat zij, die over deze dingen niet al te diep nadenken, impulsief tot volkomen onredelijke conclusies komen, zich niet bewust van het toch niet te ontkennen feit dat onjuiste verhoudingen ten deze toch altijd de onontkoombare neiging tot zelfcorrectie hebben.

Maar er is meer! Opvallend zijn de wanbegrippen ten opzichte van ons beroep, die zich zo duidelijk manifesteren in de debatten van het Parlement en de houding van de Regering. Doet zich het gemis van een voldoende aantal deskundigen al pijnlijk gevoelen in openbare bestuurslichamen als Gemeenteraden en Provinciale Staten, bepaald catastrofaal werkt hun totale afwezigheid in het Parlement, waardoor de meest verbazingwekkende meningsuitingen op tandheelkundig gebied vrijwel geheel onweersproken blijven; slechts een enkel lid waagt een schuchtere poging zich als paladijn voor de tandheelkunst op te werpen. Men behoeft de debatten van recente datum slechts op te slaan om zich van dit even droevige als merkwaardige feit te overtuigen. Vertegenwoordigen onze parlementariërs in hun instelling tegenover tandheelkundige beroepsproblemen ook het Nederlandse volk? Wij wagen het dit te betwijfelen en vragen ons af of hier ook geen andere factoren in het spel zijn en of de nimmer eindigende wrijvingen op het terrein van de sociale tandheelkundige verzorging in deze kringen niet tot een ietwat geprikkelde stemming hebben geleid. Het is in dit bestek niet onze taak daar al te diep op in te gaan. Wel willen wij constateren dat men in brede, ook ontwikkelde kringen zich nog altijd geen reken-schap schijnt te kunnen geven van de uitzonderlijke positie, die de mondverzorging in het ziekenfondswezen inneemt. Dat men nog altijd niet doordrongen is van het feit dat tandziekte, in tegenstelling met andere, geen verzekeraar object is, alleen al omdat de verhouding „gezonden” tot „zieken” hier volkomen omgekeerd ligt, zodat de verzekeringspremie vrijwel gelijk zou moeten staan aan de totale kosten! Wij zijn er ons wel van bewust, dat dit geen reden meer kan opleveren de pogingen om voor ons volk een behoorlijke hulp te organiseren op te geven; zij zijn een eis des vooruitstrevenden tijds geworden en liggen dus alleen reeds daarom in het politieke vlak met alle gevolgen van dien. De enig afdoende remedie: een prophylacticum dat de tandziekte voorkomt en onszelf grotendeels overbodig maakt, een ideaal, waaraan wij van ganser harte meewerken(!) ligt nog in de schoot van een — vermoedelijk verre — toekomst. Maar het hierboven aangehaalde rekensommetje zal tot in lengte van dagen een vlot verloop van het verzorgingssysteem onverbiddeijk in de weg blijven staan, omdat de betrokken partijen elk voor zich de catastrophale consequenties gaarne voor rekening der anderen zullen willen laten. En wanneer de tandarts er niet voor voelt het kind dezer rekening te worden is de impuls reeds aanwezig hem tot zondebok te promoveren.

Het is het gebrek aan inzicht in de verhoudingen, juist bij deze materie, dat zo dikwijls op de meest ontstellende wijze aan de oppervlakte komt, ook bij de intelligentia en niet in de laatste plaats bij hen van wie men beter mocht ver-

wachten, de medici! Als „verzachtende omstandigheid” kan bij deze klacht misschien gelden dat zij, die meer dan wie ook, met het ziekenfondswezen zijn vergroeid, eerder geneigd zijn de hierboven gestelde wanverhouding volkomen te verwaarlozen en onjuiste vergelijkingen te maken.

In het bovenstaande hebben wij getracht een summier onderzoek in te stellen naar de mogelijke oorzaken van een zekere terughouding, die hier en daar tegenover de tandheekunst en haar beoefenaren aan de dag treedt. Wij willen niet beweren daarmee het onderwerp te hebben uitgeput, maar moeten met de ons beschikbare ruimte rekening houden.

De vraag die zich nu aan ons opdringt is: hebben wij alle middelen tot verbetering uitgeput en hebben wij ons zelf ten deze iets te verwijten? Wij hebben de neiging deze laatste vraag positief te beantwoorden. Dit betekent geenszins dat wij de werkwijze en de daadkracht van onze Maatschappij hier willen critiseren. Integendeel, zij zal haar arbeid onversaagd dienen voort te zetten. Wij moeten er evenwel meer van doordrongen worden dat al haar vertogen, hoe juist en waardig ook van toon en hoe gedegen van argumentatie, aan de klassieke zwakte lijden van alle collectieve acties! Zij wekken automatisch weerstanden op van uit de groepen, die tegengestelde belangen dienen. Zij worden maar al te gemakkelijk met het odium: „preken voor eigen parochie” beladen.

Maar alle autoriteiten met welke functies ook bekleed, inclusief alle ministers en parlementariërs en allen wier mening van waarde kan zijn, hebben één ding gemeen, waarop wij meer dan tot nu toe het geval was, bedacht moeten zijn. Zij zijn mensen en dus vrijwel zonder uitzondering tandlijders. Zij zoeken hulp voor hun klachten in onze praktijken en de vraag is gewettigd of ieder onzer zich wel voldoende bewust is van zijn verplichting om van de schone gelegenheid, van dit intieme, vertrouwelijke contact, gebruik te maken en onze eerlijke zaak tegenover alle te constateren reserve bij welk facet van ons beroep ook, te verdedigen. Het is hier, dat wij de hand in eigen boezem moeten steken. Het is onze stellige overtuiging dat wij daarin te kort schieten en ons niet voldoende realiseren de kracht die op die momenten ongezoekt van ons zelf kan uitgaan, een kracht, die door zijn menigvuldigheid en door de vertrouwelijke omlijsting uitgaat boven elke officiële collectieve activiteit en deze laatste meer efficiënt kan maken. Want wie zich voorstelt dat de kwistig uitgebrachte en rondgezonden rapporten, requesten en overdrukken van artikelen ook werkelijk terdege worden gelezen en bestudeerd maakt een naïeve fout! Men heeft daar zoveel te doen!

Het is de hoogste tijd dat wij niet langer lijdelijk blijven toezien. Op waardige wijze toegepast moet door gebruikmaking van elk persoonlijk contact, vooral met intellectuelen, iets goeds kunnen worden bereikt. Men kan zijn tijd en zijn moeite slechter besteden.

Het spreekt vanzelf, dat wij er van moeten kunnen uitgaan, dat elke collega weet waarover het gaat en voor zichzelf overtuigd is zijn beroep in elk opzicht naar eer en geweten uit te oefenen. Hij kan beslagen ten ijs komen door zich op de hoogte te houden van wat er leeft in Maatschappij-kringen en wat er wordt gepubliceerd in grote pers- en vak-organen. Meer dan ooit zij men er van doordrongen dat men bij de verdediging van zijn goede naam, zijn lot in eigen handen heeft. Het verspreiden van betere begrippen is een gebiedende eis,

waaraan zich niemand onzer mag onttrekken, ieder in zijn eigen invloedskring, hoe klein en onbelangrijk deze ook moge schijnen. Misschien dat het zó mogelijk is een atmosfeer te scheppen, die meer ontvankelijk is voor onze opvattingen i.z. het voortdurend gewroet van onbevoegden, de tandheelkundige verzorging van ons volk, de moeilijkheden bij het onderwijs, enz.

M a r g a d a n t

KANTTEKENINGEN BIJ EEN RADIOTOESPRAAK

Ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan van de oudste ziekenfondsorganisatie in ons land, met name de Bond van Onderling Beheerde Ziekenfondsen, hield haar voorzitter de heer V a n L i e n d e n op 9 November j.l. een radiotoespraak.

Belangwekkend waren de opmerkingen die spreker vastknoopte aan de noodzakelijke premieverhogingen voor de verzekerden. De voortschrijdende ontwikkeling van de geneeskunde maakt de praktische toepassing steeds kostbaarder. Hier komt nog bij de algemene stijging van de kosten, die bijvoorbeeld een belangrijke factor is bij de duurder wordende ziekenhuisverpleging (stijging van lonen e.d.). Ook de geneesmiddelen vormen een steeds meer drukkende begrotingspost. Dit zijn bekende feiten, die objectief zijn vast te stellen en te controleren ook door de leken geïnteresseerden, als daar zijn de verzekerden en ziekenfonds-administratie.

Anders wordt het wanneer de heer V a n L i e n d e n zijn luisterend lekenpubliek gaat inlichten over de oorzaken van de dure post „specialistische hulp”. De verzekerde heeft recht op „volledige hulp” en mag dus profiteren van de ontwikkeling der specialismen op vele terreinen. Dit is echter niet het enige wat deze post zo kostbaar maakt. De huisartsen zijn hier niet van schuld vrij te pleiten, immers zij bevorderen door de vele verwijzingen deze kostenstijging. Speciaal de te grote huisartsenpraktijken werken volgens spreker dit euvel in de hand. Men kan zich afvragen of hier niet sprake is van voorlichting, die doeleinden dient welke buiten het werkterrein van een ziekenfondsbestuurder vallen.

Thans zijn ruim 7½ van de 10 miljoen Nederlanders in een ziekenfonds opgenomen; dit heeft tot logisch gevolg het verminderen van de particuliere praktijk. De voorgenomen verhoging van de loongrens zal deze ontwikkeling verder doen doorzetten. Hieruit valt volgens de heer V a n L i e n d e n de tegenstand van de artsen te verklaren tegen deze optrekking van de loongrens: Zij vrezen vermindering van inkomen. Dit is wederom een vorm van voorlichting, die bedenkelijke reacties kan uitlokken; temeer waar het hier een radiotoespraak geldt. De vrees van vermindering van inkomen te stellen als oorzaak voor het verzet van de artsen is een ondermijning van het vertrouwen van het publiek in de artsenstand. Wie kennis heeft genomen van de protestbrief door de artsen aan Z.E. de Minister van Sociale Zaken overhandigd, weet dat het centrale punt is: de mogelijkheden van een goede medische verzorging van de bevolking, waarmede het behartigen van hun gerechtvaardigde eigen belangen secundair verbonden is.

De voorlichting van het publiek van de zijde van het ziekenfonds is een gevoelige aangelegenheid, waarbij juiste en objectieve informatie wenselijk is. De dubieuze stelling als boven uiteengezet, kan niet in het belang van de volksgezondheid zijn. Deze lapsus, waarvan door de radiospreker de draagwijdte zekerlijk niet is gerealiseerd, is moeilijk te herstellen.

Het verstrekken van „volledige hulp” aan de verzekerden heeft tot gevolg dat de ontwikkeling van de geneeskunde op de voet gevolgd wordt door de praktische toepassing ook in sociaal verband. Dit wordt door spreker volledig aanvaard ook in zijn materiële gevolgen voor de ziekenfondsen; waaraan wij nog toe willen voegen: ook in zijn materiële gevolgen voor de premiebetaler, die niet begunstigd wordt door het ziekenfonds doch die zelf een begunstiger is van dit ziekenfonds.

De kosten van beheer en administratie bedragen thans minder dan 10%. Mogelijkheden tot bezuiniging acht de heer V a n L i e n d e n grotelijks overdreven. Het streven is uiteraard de geldmiddelen zoveel mogelijk aan te wenden voor het verstrekken van hulp aan de verzekerden. Door onderling overleg der Ziekenfonds-organisaties en door overleg met de medewerkers moeten de problemen worden opgelost. Hieraan zouden wij een beperking willen verbinden; niet alle problemen vallen onder de competentie van lekenorganisaties i.c. de ziekenfondsen. Wat goede medische verzorging betekent, is een vraagstuk, waarvoor uitsluitend de medische professe een oplossing zal kunnen vinden. Het ziekenfonds zij een verzekeringsorgaan, géén orgaan voor gezondheidszorg.

Waarom hier op deze plaats zoveel aandacht aan deze zaak wordt gewijd? Mutatis mutandis is dit evenzeer van belang voor de tandheelkundige professe.

V a n S c h i j n d e l